

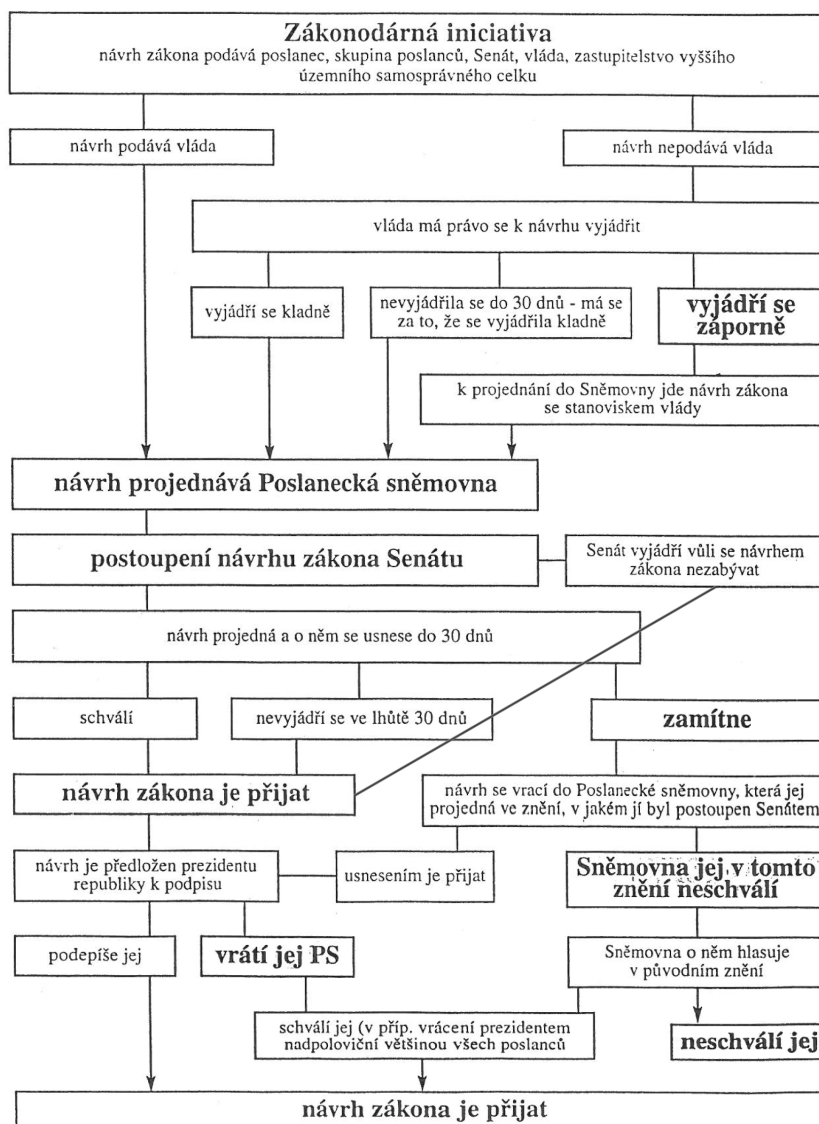
Ústava

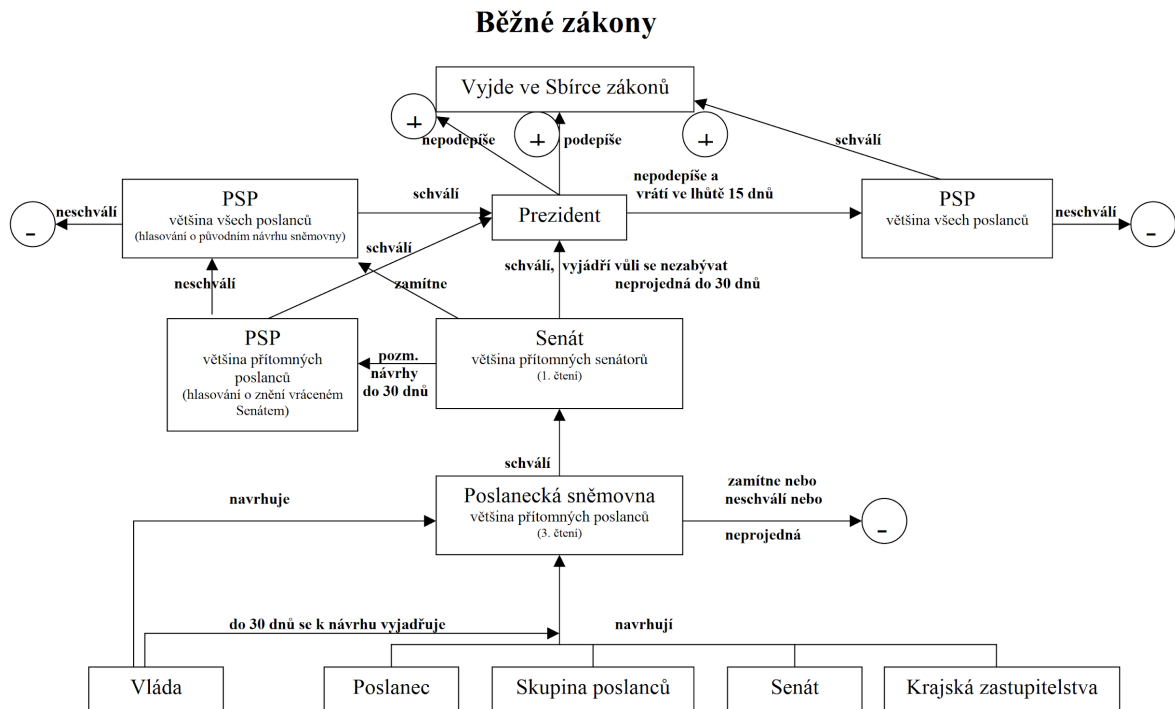
- základní zákon státu
- přijímá ji volený zákonodárny sbor
- měněna a doplňována ústavními zákony, řídčeji běžnými zákony
- má nejvyšší právní sílu
- psaná/nepsaná ústava (většina států – psaná)
- flexibilní/rigidní ústava
- jádrem ústavy je princip dělby moci, princip brzd a rovnováh, způsob jmenování a volby nejvyšších státních úředníků
- princip dělby moci – zabránění zneužití státní moci proti občanům
- složky
 - zákonodárná moc (legislativa) – v rukách parlamentu, vydává zákony
 - výkonná moc (exekutiva) – v rukách vlády a prezidenta, vykonává zákony
 - soudní moc (jurisdikce) – nejvyšší moc má soud ústavní, případně nejvyšší, interpretuje zákony
- princip brzd a rovnováh – jednotlivé složky státní moci se svými pravomocemi navzájem vyvažují a omezují

Ústava ČR

- zákon č. 1/1993 Sb.
- přijata Českou národní radou 16. prosince 1992
- účinnost od 1. 1. 1993
- ústava zakotvuje základní práva a svobody jednotlivců, strukturu státu (jeho orgány), základy procesních předpisů (např. jednací řády)
- ústavní řád – Ústava ČR, LZPaS, ústavní zákony
- Preambule
 - slavnostní úvod, předmluva
 - základní zásady a principy státu
 - vystihuje charakteristické rysy národa
 - odvolává se na historické tradice, ideové zdroje, morální hodnoty, ideály
- I. Základní ustanovení
 - Česká republika je svrchovaný, jednotný a demokratický právní stát založený na úctě k právům a svobodám člověka a občana.
 - Lid je zdrojem veškeré státní moci; vykonává ji prostřednictvím orgánů moci zákonodárné, výkonné a soudní.
 - Politický systém je založen na (...) volné soutěži politických stran.
 - vymezení území, státní hranice
 - vztah k mezinárodním smlouvám
 - určení hlavního města
 - státní symboly: velký a malý státní znak, státní barvy, státní vlajka, vlajka prezidenta republiky, státní pečeť a státní hymna (J. K. Tyl, František Škroup)
- II. Moc zákonodárná
 - Zákonodárná moc v České republice náleží Parlamentu.

- Parlament je tvořen dvěma komorami, a to Poslaneckou sněmovnou a Senátem.
- Poslanecká sněmovna má 200 poslanců, kteří jsou voleni na dobu čtyř let.
- Senát má 81 senátorů, kteří jsou voleni na dobu šesti let. Každé dva roky se volí třetina senátorů.
- zásady volebního práva
- vznik, zánik mandátu
- neslučitelnost funkcí (poslanec, senátor, prezident, soudce)
- imunita, indemnita
- role senátu v době rozpuštění PS (zákonná opatření atd.)
- podmínky rozpuštění PS
- usnášeníschopnost – kvórum
- legislativní proces
 - zákonodárna iniciativa
 - podmínky schválení návrhu – hlasování
 - veto absolutní a suspenzivní
 - PS » senát » prezident
 - právo PS interpelovat vládu

- III. Moc výkonná

- prezident

- volen přímou volbou
- podmínky navrhování kandidátů
- většinový systém
- prezidentem – občan od 40 let, volební období 5 let, nikdo nemůže být zvolen víc než 2× za sebou
- navrhovat kandidáta může zletilý občan s 50 000 podpisů, 20 poslanců nebo 10 senátorů
- milost × amnestie
- imunita prezidenta
- velezrada, hrubé porušení Ústavy
- funkce
 - jmenuje předsedu a členy vlády, soudce
 - podepisuje zákony
 - odvolává vládu
 - odpouští a zmírňuje tresty
 - uděluje amnestii
 - zastupuje stát navenek
 - je vrchním velitelem armády
 - vyhlašuje volby do parlamentu
- k vykonávání pravomocí dle článku 63 je nezbytný podpis předsedy vlády

- vláda

- tvoří ji předseda vlády, místopředsedové a ministři
- odpovědnost PS
- vznik vlády, demise

- IV. Moc soudní
 - jurisdikce = ústavní soud + soudy
 - soudy jsou nezávislé
 - funkce soudce není slučitelná s funkcí prezidenta republiky, Parlamentu a funkcí ve veřejné správě
 - soudce (i ty ústavní) jmenuje prezident
 - ústavní soud – 15 soudců, na 10 let, soulad zákonů s ústavou
 - soustava soudů – okresní, krajské, vrchní (Olomouc, Praha), Nejvyšší správní soud (Brno), Nejvyšší soud (Brno)
 - soudci jsou jmenováni doživotně
- V. Nejvyšší kontrolní úřad
 - nezávislost
 - kontroluje hospodaření se státním majetkem a plnění státního rozpočtu
 - prezidenta NKÚ jmenuje prezident na 9 let na návrh poslanecké sněmovny (momentálně – Miloslav Kala)
- VI. Česká národní banka
 - ústřední banka státu
 - péče o cenovou stabilitu
 - guvernéra ČNB jmenuje prezident na 6 let, jedná se o jednoho ze členů bankovní rady (momentálně – Jiří Rusnok)
- VII. Územní samospráva
 - obec – základní územní samosprávný celek
 - kraj – vyšší územní samosprávný celek
 - orgány v obci a kraji
 - volby do zastupitelstev, zastupitelé voleni na čtyři roky
- VIII. Přejícná a závěrečná ustanovení
 - ustanovení, která upravovala přechod od ČSFR k samostatné ČR
 - ústava nabývá účinnosti dnem 1. 1. 1993